

Co-funded by
the European Union

Представництво Європейського Союзу в Україні
Технічний університет Мюнхена (Німеччина)
ГО «Центр освіти впродовж життя» (Україна)
ГО «Інститут стратегій інноваційного розвитку і
трансферу знань» (Україна)
Сумський Державний Університет (Україна)
Кафедра міжнародних економічних відносин
Модуль Жана Моне «Впровадження механізмів Європейського Союзу
для протидії сучасним викликам і загрозам»
(101085700 – ІМЕУ – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH)
(2022-2025)

МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ СУЧАСНИМ ВИКЛИКАМ І ЗАГРОЗАМ: ДОСВІД ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 30-31 березня 2023 року)

Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише автору (авторам) і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести за них відповідальності.

Суми
Сумський державний університет
2023

Co-funded by
the European Union

Delegation of the European Union to Ukraine
Technician University of Munich, Campus Straubing
for Biotechnology and Sustainability (Germany)
Public Union “Ukrainian Adult Education
Association” (Ukraine)
Public Union “Institute of strategies for innovative
development and knowledge transfer” (Ukraine)
Sumy State University (Ukraine)
Department of International Economic Relations
Jean Monet's module "«Implementation of European Union mechanisms for
combating modern challenges and threats"
(101085700 – IMEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH)
(2022-2025)

MECHANISMS FOR COMBATING MODERN CHALLENGES AND THREATS: LESSONS FROM THE EU FOR UKRAINE

Materials
International scientific and practical conference
(Sumy, Ukraine, March 30-31, 2023)

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Sumy
Sumy State University
2023

Рецензенти:

Костянтин Дядюра – д-р техн. наук, професор, Одеський національний політехнічний університет (Україна);

Леонід Таранюк – д-р екон. наук, професор, Сумський державний університет (Україна)

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № 16 від 12 липня 2023 року)*

М 55 **Mechanisms for combating modern challenges and threats: lessons from the EU for Ukraine** (Механізми протидії сучасним викликам і загрозам: досвід ЄС для України): матеріали Міжнародної науково-практичної конференції в рамках виконання проекту Модуль “Жан Моне” програми ЄС Еразмус+ на тему «Впровадження механізмів ЄС для протидії сучасним викликам і загрозам» (101085700 – IMEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH) (2022-2025), м. Суми, 30-31 березня 2023 р. / за заг. ред. В. Школи, М. Домашенко. – Суми: СумДУ, 2023. – 108 с.

The collection consists of the materials from International Scientific Conference «Mechanisms for combating modern challenges and threats: lessons from the EU for Ukraine», held within the project of the programme EU Erasmus+ «Implementation of European Union mechanisms for combating modern challenges and threats» (101085700 – IMEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH) in SSU. The materials represented are the results of the researches being carried out in 15 countries (China, Estonia, Germany, Israel, Italy, Kanada, Lithuania, Poland, Slovakia, Sweden, Switzerland, Turkey, Ukraine, United Kingdom, USA) dedicated to following issues: EU policy on reducing global risks; Ukraine in the European security area; EU mechanisms for combating economic, environmental, geopolitical, social and technological risks; EU tools to ensure resilience, sustainability and security; EU’s digital transformation of the economy and society; EU mechanisms for facilitating the process of rebuilding, recovery and reconstruction of Ukraine. The materials retain the style, spelling, and punctuation of the author’s texts. Authors are responsible for the content of scientific reports.

For scientists, lecturers of higher education institutions, students, graduates and everybody, interested in the scientific and practical problems of modern economics.

До збірника ввійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Механізми протидії сучасним викликам і загрозам: досвід ЄС для України», яка проводилась в рамках виконання проекту Модуль “Жан Моне” програми ЄС Еразмус+ 2022 року на тему: «Впровадження механізмів Європейського Союзу для протидії сучасним викликам і загрозам» (101085700 – IMEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH) у СумДУ, в яких наведені результати наукових досліджень, що виконуються у 15 країнах (Велика Британія, Естонія, Ізраїль, Італія, Канада, Китай, Литва, Німеччина, Польща, Словачія, США, Туреччина, Україна, Швейцарія, Швеція), прив’язані таким питанням: політика ЄС щодо зменшення глобальних ризиків; Україна у Європейському безпековому просторі; механізми ЄС для боротьби з економічними, екологічними, геополітичними, соціальними і технологічними ризиками; інструменти ЄС для забезпечення стійкості, сталості та безпеки; цифрова трансформація економіки та суспільства ЄС; механізми ЄС для сприяння процесу відбудови, відновлення та реконструкції України. У матеріалах збережено стиль, орфографію, пунктуацію авторських текстів. Відповідальність за зміст наукових доповідей несуть автори.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, студентів, аспірантів та всіх, хто цікавиться науково-практичними проблемами сучасної економіки.

УДК 339.9:061.1ЄС(477)(063)

© Сумський державний університет, 2023

Науковий комітет конференції:

Ольга Прокопенко (член робочої групи Проекту)

д.е.н., проф., науковий дослідник, Естонський університету підприємництва Майнор (Естонія); професор кафедри економічної теорії, Інноваційний університет Колегіум Мазовія (Польща)

Юрій Петрушенко

д.е.н., проф., завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет (Україна); заступник голови правління, ГО «Центр освіти впродовж життя» (Україна)

Віталій Омеляненко (член робочої групи Проекту)

д.е.н., доц., академік Української технологічної академії, керівник Навчально-наукового центру проектних технологій, Сумський Державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка (Україна); директор, ГО Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань (Україна); постдок, Естонський університету підприємництва Майнор (Естонія)

Вікторія Школа (керівник робочої групи Проекту)

к.е.н., доц., провідний науковий співробітник кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет (Україна); постдок, Мюнхенський технічний університет (Німеччина)

Марина Домашенко (член робочої групи Проекту)

к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет (Україна)

Маріна Ярвіс

PhD, доцент, Естонський університету підприємництва Майнор, Таллінський технічний університет (Естонія)

Марія Троян (член робочої групи Проекту)

к.е.н., доц., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанного сервісу, Сумський Державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка (Україна)

Тетяна Курбатова

к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет (Україна); науковий співробітник відділу досліджень наукової політики, Бізнес-школа Університету Сассекса, Університет Сассекса (Велика Британія)

Ярославна Романюк

аспірант кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет (Україна)

Scientific committee:

Olha Prokopenko (member of the Project group),

Doctor of Economics, Prof., Researcher, Estonian Entrepreneurship University of Applied Science (Estonia); Professor of Economics Department, Collegium Mazovia Innovative University (Poland);

Yuriy Petrushenko

Doctor of Economics, prof, head of the Department of International Economic Relations, Sumy State University (Ukraine); vice-head, Public Union “Ukrainian Adult Education Association” (Ukraine);

Vitaiy Omelyanenko (member of the Project group)

Doctor of Economics, Associate Professor, Academician of Ukrainian Technological Academy, Head of Educational and Scientific Center of Project Technologies, Sumy State Makarenko Pedagogical University (Ukraine); Postdoc, Estonian Entrepreneurial University of Applied Sciences (Estonia); Director, NGO Institute of Innovation Development Strategies and Knowledge Transfer (Ukraine);

Viktoriia Shkola (leader of the Project group)

Ph.D in Economics, Associate professor, Leading researcher, the International Economic Relations Department, Sumy State University (Ukraine); Postdoc, Professorship of Sustainable Economic Policy, TUMCS for Biotechnology and Sustainability, Technical University of Munich (Germany);

Maryna Domashenko (member of the Project group)

Ph.D in Economics, Associate professor, Associate professor, the International Economic Relations Department, Sumy State University (Ukraine);

Marina Jarvis

Ph.D in Business Administration, Associate Professor, Estonian Entrepreneurship University of Applied Science, Tallinn University of Technology (Estonia);

Maria Troyan (member of the Project group),

Ph.D in Economics, Associate professor of the Department of tourism and hotel and restaurant service, Sumy State Makarenko Pedagogical University (Ukraine);

Tetiana Kurbatova

Ph.D in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations, Sumy State University (Ukraine); Senior Research Fellow of the Science Policy Research Unit, University of Sussex Business School, University of Sussex (the United Kingdom)

Yaroslavna Romanyuk

Ph.D student, the Department of International Economic Relations, Sumy State University (Ukraine)

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

Політика ЄС щодо зменшення глобальних ризиків

SECTION 1

EU policy on reducing global risks

Shkola V., Prokopenko O., Markova O.

OUTPACING INNOVATIVE DEVELOPMENT OF UKRAINE FOR
OVERCOMING GLOBAL FOOD CRISIS AND SUSTAINABLE
AGRICULTURE..... 11

Школа В.Ю., Бірюков О.О., Домашенко В.С.

ОЦІНКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ
СТІЙКОСТІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА: ДОСВІД ЄС ДЛЯ
УКРАЇНИ..... 14

Поліщук Д. В., Щербаченко В. О.

ЗАХИСТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ
ПІДПРИЄМСТВ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ..... 18

Domashenko V., Khussainova A., Morozova D.

EU FINANCIAL AND HUMANITARIAN SUPPORT TO UKRAINE
IN THE CONTEXT OF THE CHALLENGES OF WAR..... 20

Коробко С.О., Щербаченко В. О.

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙ:
ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД..... 22

РОЗДІЛ 2

Україна у Європейському безпековому просторі у

SECTION 2

Ukraine in the European security area

Yurchenko A., Yarova I.E.

TRADE MANAGEMENT ON INTERNATIONAL MARKET
PLACES..... 25

<i>Зубко К.Ю., Самусь Г.І., Міщенко С.М.</i> СУЧАСНІ ТРЕНДИ ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	27
<i>Коваль Є.Ю.</i> ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ТУРИСТСЬКО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	29
<i>Lukash O., Nikulina M.</i> DECARBONIZATION OF THE UKRAINE ECONOMY: SITUATION AND ISSUES.....	32
<i>Domashenko M.D., Hontar K., Koritova T.P.</i> UKRAINE'S INVESTMENT ATTRACTIVENESS INDEX: RECENT TRENDS.....	36
<i>Домашенко М.Д., Шевченко В.О.</i> ДИПЛОМАТИЧНІ ВІДНОСИНИ ВЕЛИКА БРИТАНІЯ – УКРАЇНА ПІД ЧАС УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКОЇ ВІЙНИ.....	38

РОЗДІЛ 3

**Механізми ЄС для боротьби з економічними, екологічними,
геополітичними, соціальними і технологічними ризиками**

SECTION 3

**EU mechanisms for combating economic,
environmental, geopolitical, social and technological risks**

<i>Omelyanenko V.A., Teo Tirta</i> INSTITUTIONAL STRATEGY FRAMEWORK FOR NATIONAL INNOVATION PRIORITIES DEVELOPMENT.....	40
<i>Трушкіна Н.В.</i> ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ: ДОСВІД ЄС.....	42
<i>Domashenko M.D., Chayen S., Peresadko G.O., Koritova K.P.</i> REPOWЕРЕU: AFFORDABLE, SAFE AND SUSTAINABLE ENERGY FOR EUROPE.....	45

Осіпова М.А., Щербаченко В.О. МЕХАНІЗМИ ЄС ДЛЯ БОРОТЬБИ З ЕКОНОМІЧНИМИ, ЕКОЛОГІЧНИМИ, ГЕОПОЛІТИЧНИМИ, СОЦІАЛЬНИМИ І ТЕХНОЛОГІЧНИМИ РИЗИКАМИ.....	47
--	----

Домашенко М.Д., Драбинога С.С., Басанець В.Д. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	50
---	----

РОЗДІЛ 4
**Інструменти ЄС для забезпечення стійкості,
сталості та безпеки**

SECTION 4
**EU tools to ensure resilience, sustainability
and security**

Курбатова Т.О. СИНХРОНІЗАЦІЯ ЕНЕРГОСИСТЕМИ УКРАЇНИ З ENTSO-E: ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ В ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОМУ СЕКТОРІ ПІД ЧАС ТА ПІСЛЯ ВІЙНИ.....	52
--	----

Біловол А.В., Тарасенко С.В. АНАЛІЗ ДОСЯГНЕННЯ КРАЇНАМИ ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА ПРИКЛАДІ КИТАЮ, НІМЕЧЧИНИ, США ТА УКРАЇНИ.....	54
---	----

Котенко О.О., Котенко Ю.Л., Жила К.С. ДОНАТИНГ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ МІЖНАРОДНИМ ЗАГРОЗАМ ТА ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СУСПІЛЬСТВА.....	56
---	----

Петровчук Д., Щербаченко В. КОНЦЕПЦІЯ ГЛОБАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	58
---	----

РОЗДІЛ 5
Цифрова трансформація економіки та суспільства:
досвід ЄС

SECTION 5
Digital transformation of the economy and society:
EU experience

<i>Lichan Wang, Tzu-Lin Kuo, Jingxuan Zhao, Viktoriia Shkola</i> CYBER SECURITY THREATS.....	65
<i>Tarasenko S., Duranowski W.</i> SWOT-ANALYSIS OF POLAND’S AND UKRAINE’S ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES IMPLEMENTATION.....	67
<i>Taraniuk L., Taraniuk K., Korsakienė R., Qiu H.</i> MANAGEMENT ASPECTS OF DIGITAL TRANSFORMATION OF PROCESSES IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS.....	69
<i>Dyadyura K., Shkola V., Bakin M.</i> NANOTECHNOLOGY MANAGEMENT WITHIN CONCEPT OF SUSTAINABLE INNOVATIVE OUTPACING.....	72
<i>Домашенко М. Д., Теслик А.В.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ПРАКТИКИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ ТА СУСПІЛЬСТВА ШВЕЦІЇ В УКРАЇНІ.....	74
<i>Циганенко О.В.</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА.....	77
<i>Попова К.С., Щербаченко В.О.</i> О. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	80
<i>Домашенко М.Д., Виговський Д.С., Рахімова О.В.</i> РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОГО КОМЕРЦІЙНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ.....	83

РОЗДІЛ 6
**Механізми ЄС для сприяння процесу відбудови,
відновлення та реконструкції України: виклики та
загрози**

SECTION 6
**EU mechanisms for facilitating the process of
rebuilding, recovery and reconstruction of Ukraine:
challenges and threats**

<i>Andreas Pondorfer, Viktoriia Shkola, Georg Hoch</i> GREEN RECOVERY OF UKRAINE: SOCIAL CAPITAL IN POST- WAR RESILIENCE.....	87
<i>Ілляшенко Н.С., Король С.В.</i> ДИСТРИБУЦІЯ ЗА СХЕМОЮ PUSH ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ВІДНОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	90
<i>Marekha I.S.</i> SUSTAINABLE TOURISM AS A BALANCE BETWEEN OVER- AND UNDERTOURISM.....	92
<i>Омельяненко О.М.</i> ІНФРАСТРУКТУРНИЙ КОМПОНЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....	94
<i>Троян М.Ю., Расенко Ю.В., Семінська А.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОСТІ РОЗВИТКУ ОБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ СУМЩИНИ НА ЗАСАДАХ ТУРИСТИЧОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.....	96
<i>Коваль Є.Ю.</i> СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СТАЛОГО ТУРИЗМУ.....	100
<i>Троян М.Ю., Нусейр Я.М.</i> СТАЛІЙ РОЗВИТОК ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ НА ЗАСАДАХ ТУРИСТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.....	103

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОСТІ РОЗВИТКУ ОБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ СУМЩИНИ НА ЗАСАДАХ ТУРИСТИЧОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

*Доцент **Троян М.Ю.**,
студентка **Расенко Ю.В.***

*Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка, Україна
Семінська А.
*Ikea of Sweden ab, Швеція**

Туристична екосистема ЄС дуже різноманітна та складна, охоплюючи глобалізовані та взаємопов'язані ланцюжки створення вартості. Незважаючи на помітні відмінності між країнами ЄС, туризм є важливою частиною загальної економіки ЄС. За останнє десятиріччя Європа підтвердила свою позицію провідного світового туристичного напрямку. 4 лютого 2022 року Комісія опублікувала перехідний шлях для туризму. У звіті визначено 27 сфер заходів для переходу на зелені та цифрові технології та підвищення стійкості туризму ЄС [1]. 1 грудня 2022 року Рада Європейського Союзу ухвалила Європейський порядок денний для туризму 2030 [2]. Порядок денний ґрунтується на перехідному шляху Комісії по туризму [3] і включає багаторічний робочий план із заходами, які мають вжити країни ЄС, Комісія та зацікавлені сторони у сфері туризму. Комісія працює з міжнародними організаціями над сталим і збалансованим розвитком туризму

в усьому світі. Таким чином, Комісія зміцнила співпрацю зі Всесвітньою туристичною організацією (UNWTO) [4], Організацією економічного співробітництва та розвитку (OECD) [5] та Радою Європи (CoE) [6].

За розвиток соціально-економічних показників у Сумському регіоні відповідає Стратегія регіонального розвитку Сумської області на період 2021 – 2027 років, створена на засадах туристичної політики ЄС. Метою стратегії є забезпечення сталого економічного розвитку в регіоні та його пріоритетних напрямків, сприяння популяризації туризму, надання можливості до збереження природно-рекреаційного потенціалу, створення конкурентно-спроможного туристичного продукту, вдосконалення туристичної інфраструктури [8].

Спираючись на стратегію регіонального розвитку Сумщини (2021 – 2027 рр) було встановлено, що регіон має значний туристичний потенціал та перспективи розвитку завдяки унікальним історико-культурним та природним об'єктам. Туристичні потоки формуються в основному за рахунок громадян України, в тому числі і тих хто виїжджав за межі держави [9].

Важливо відмітити, що маючи значні туристичні ресурси, зокрема природно-рекреаційні та історико-культурні Сумська область є не конкурентно-спроможною на внутрішньому та міжнародному туристичному ринках та потребують подальшого покращення якості. Для впровадження ефективної туристської політики в межах Сумщини відділом туризму Сумської державної адміністрації було розроблено Програму сталого розвитку туризму у Сумській області на 2018 – 2022 рр [7].

На реалізацію програми було виділено понад 7,7 млн. гривень з коштів обласного бюджету, та забезпечено реалізацію вдосконалення туристичної галузі у 2 етапи – перший шляхи впровадження нормативної бази у період 2018-2019 роки, другий шляхи адаптування у період 2020-2022 роки [7]. **Ошибка! Источник ссылки не найден.** На рис. 1. відображено орієнтовані обсяги фінансування за Програмою сталого розвитку туризму в Сумській області на період 2018-2022 років (тис. грн). Джерелом фінансування за Програмою є обласний бюджет.

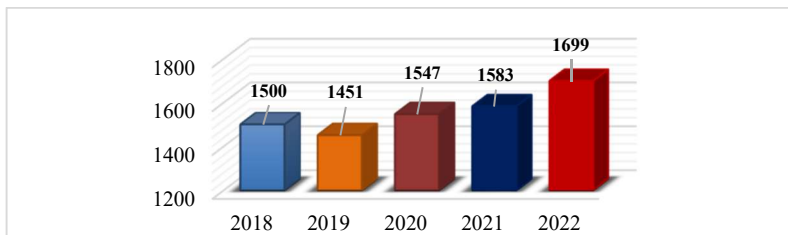

Рис. 1. Орієнтовані обсяги фінансування за Програмою сталого розвитку туризму в Сумській області на період 2018-2022 років (тис. грн) [7]

Відповідно до Програми сталого розвитку туризму в Сумській області та напрямку «Розвиток туристичної інфраструктури» передбачає ряд заходів для покращення стану туризму та впровадження нових технологій для його ведення. Тож на першому плані передбачено формування реєстру туристичних ресурсів Сумської області та визначення пріоритетів для ведення туристичного бізнесу. Визначення напрямку до туристичних об'єктів на автомобільних дорогах України національного або регіонального значення, аналіз місць для встановлення показників напрямку, відповідних знаків сервісу туристичної сфери, санітарних зон, зупинок громадського транспорту.

В результаті аналізу розподілу фінансування відповідно до Програми, найбільшу кількість коштів, а саме 82%, відведено на маркетингову політику розвитку туризму та курортів. На розвиток туристичної інфраструктури виокремлено 12% від загального фінансування, що передбачено документом.

Туристичну інфраструктуру Сумського регіону можна розділити на дев'ять груп, а саме: інфраструктуру туropolерейтингу; інфраструктуру гостинності; транспортно-логістичну; торгівельну; наукову; спортивну; культурно-розважальну; фінансово та інформаційну.

При аналізі першого напрямку на основі даних Дерстату України – інфраструктури туropolерейтингу нами було встановлено, що Сумщина відноситься до депресивних у цьому аспекті та має низькі показники розвитку цього напрямку. У регіоні протягом останніх років спостерігається динаміка до зменшення кількості туropolераторів та турагентів, це пояснюється поширенням світової пандемії та повномасштабного вторгнення, та як наслідок простій у туристичній галузі та її депресивний розвиток.

Транспортно-логістичний сегмент інфраструктури туризму на Сумщині має розвинуту систему, представлену залізничним, автомобільним, авіаційним, а також міським електричним транспортом. Порівняння стану транспортно-логістичної інфраструктури Сумщини з іншими регіонами України показує його незадовільний стан, а саме незадовільний стан автомобільних доріг у регіоні, що викликає передчасне зношення автотранспорту та як наслідок здорожчання вартості перевезень.

Торгівельна інфраструктура у туристичному сегменті найбільшого розвитку набула саме в обласному центрі, де зосереджена найбільша кількість ТРЦ та магазинів. Найбільшими ТРЦ в області є: «Атріум», «Лавина», «Мануфактура», «Євробазар», «Київ», Центральний універмаг м. Суми.

Науковий сегмент туристичної інфраструктури представлений Відділом промоції та туризму Сумської обласної державної адміністрації,

Головним управлінням статистики в Сумській області. Підготовку кваліфікованих кадрів у цій сфері здійснює СумДПУ ім. А.С.Макаренка та СумДУ за напрямками туризм та туристична діяльність.

Спортивний аспект туристичної інфраструктури відображає наявність в області 23 стадіони, 13 плавальних басейнів, 13 лижних баз, 2 кінноспортивні бази, 2 веслувальні бази, 488 спортивних залів, 1188 спортивних майданчиків (в тому числі 98 із синтетичним покриттям), 26 тенісних кортів, 337 футбольних полів, 421 приміщення для фізкультурно-оздоровчих занять та легкоатлетичний манеж [7]. Вони всі функціонують та повністю задіяні для туристичної діяльності у регіоні.

У «Програмі розвитку фізичної культури та спорту на період 2021-2024 рр.» зазначається, що інфраструктура спортивного напрямку має вкрай погану якість, що не в змозі задовільнити потреби туристів на належному рівні, також слід відмітити, що існує невідповідність більшості баз олімпійської, паралімпійської та дефлімпійської підготовки європейським та світовим стандартам, що говорить про низьку перспективу розвитку регіону в цьому аспекті

Культурно-розважальна складова туристичної інфраструктури Сумського регіону має дуже низький рівень розвитку. Проаналізувавши структуру розподілу ресторанного ринку України станом на 1 січня 2021 року було встановлено, що на Сумщині знаходиться лише 1% ресторанних закладів від усього ресторанного господарства країни. Важливо відмітити, що в м.Суми знаходиться Сумський національний академічний театр драми та музичної комедії імені М. С. Щепкіна, він являє собою головну й найбільшу театральну та концертну залу області.

Фінансова складова туристичної інфраструктури Сумської області представлена функціонуванням мережі банків, як державних так і комерційних. Майже у всіх містах регіону представлені «ПриватБанк», «ОщадБанк». У місті Суми нараховують близько 26 філій різних банків. Серед них «ПриватБанк», «ОщадБанк», «Райффайзен Банк», «ПУМБ», «Таскомбанк», «Аккордбанк», «Ідеабанк» та ін.

У межах області функціонують поштові відділення. Зокрема Укрпошта має 374 відділення, з них 23 у Сумах, 11 у Конотопі, 10 у Шостці, 5 у Путивлі. В межах області функціонують відділення Нової пошти, зокрема 19 знаходиться у обласному центрі, 5 у Шостці, 4 у Конотопі, Глухів – 3 відділення.

Отже, розвиток туристичної інфраструктури у Сумському регіоні має дуже низький рівень в порівнянні із іншими областями. Розвиток даного аспекту передбачено у «Програмі сталого розвитку туризму в Сумській області на період 2018-2022 років». Важливо відмітити, що місцева та обласна влада має звернути увагу на перспективні напрямки розвитку

туристичної інфраструктури на Сумщині. На нашу думку, такими є покращення якості автомобільних доріг, інвестування в популярні об'єкти туристичної індустрії для їх модернізації та створення конкурентного середовища, а також розвиток культурно-розважального аспекту.

Список використаних джерел

1. Transition pathway for tourism. Publications Office of the EU (europa.eu). URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/404a8144-8892-11ec-8c40-01aa75ed71a1> (date of access: 16.02.2023)
2. European Agenda for Tourism 2030. Council conclusions (adopted on 01/12/2022). Council of the European Union. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15441-2022-INIT/en/pdf> (date of access: 21.02.2023)
3. The transition of EU tourism. European Commission. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/tourism/eu-tourism-transition_en (date of access: 21.02.2023)
4. World Tourism Organization. URL: <https://www.unwto.org/> (date of access: 21.02.2023)
5. Organisation for Economic Co-operation and Development. URL: <https://www.oecd.org/> (date of access: 21.02.2023)
6. Council of Europe. <https://www.coe.int/en/web/portal/home> (date of access: 21.02.2023)
7. Програма розвитку фізичної культури та спорту на період 2021-2024 рр. Веб-сайт. URL: <file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/05-session-8skl-16.pdf> (Дата звернення: 21.02.2022)
8. Програма сталого розвитку туризму в Сумській області на 2018-2022 роки. Веб-сайт. URL: http://sm.gov.ua/images/docs/turizm/17-session-37_7-skl.pdf (Дата звернення: 21.02.2023).
9. Стратегія регіонального розвитку Сумської області на 2021-2027 роки. Веб-сайт. URL: <https://www.minregion.gov.ua> (Дата звернення: 21.02.2023).